

117
KRIR/JK/1348 /2017

Parzniew, 15.12.2017

Pan
Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 listopada 2017 r., znak: F.we.022.52.2016.2017.1, przy którym przekazano projekt ustawy o funduszach ochrony przychodów rolniczych uwzględniający zalecenia Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, poniżej przekazuję uwagi samorządu rolniczego.

Zarząd KRIR chciałby podkreślić, że projekt, którego celem jest stworzenie mechanizmu zabezpieczającego przynajmniej w części roszczenia rolników względem niewypłacalnych podmiotów skupujących, wydaje się co do zasady słuszny, niemniej jednak w obecnej, trudnej sytuacji w rolnictwie, składka pomniejszająca dochód rolnika z tytułu sprzedaży, wydaje się być w sprzeczności z samą istotą tworzonych Funduszy, które mają chronić rolnicze dochody, a nie je uszczuplać. Należy bezwzględnie, w przypadku przesądzenia jednak o utworzeniu takich funduszy, obciążyć również kosztami ich funkcjonowania nie tylko rolników, ale i przetwórców.

Samorząd rolniczy w dalszym ciągu niepokoi brak jakichkolwiek mechanizmów zabezpieczających zarówno rolników jak i Skarb Państwa przed tzw. "planowanymi upadłościami" nieuczciwych podmiotów skupujących. Wprawdzie rolnicy otrzymają możliwość odzyskania części należności z Funduszu, jednak pamiętać należy, że w gruncie rzeczy będą to środki pochodzące częściowo z ich własnych pieniędzy – przecież skupujący wliczą konieczność odprowadzenia składki na fundusz w koszt działalności, a co za tym idzie pomniejszą ceny skupu na niekorzyść rolników, lub pieniędzy pochodzących z dotacji budżetu państwa. Zasadnym wydaje się być wpisanie konieczności złożenia przez funkcjonujące podmioty skupujące zabezpieczenia chociażby w formie weksla lub kaucji gwarancyjnej która obniży rentowność ewentualnych celowych upadłości.

Ponadto, założone w projekcie koszty administracji Funduszem, skopiowane z ustaw ustanawiających fundusze promocji, przewidują możliwość wydatkowania 3,5% środków zgromadzonych na Funduszu w celu jego obsługi administracyjnej przez KOWR (w poprzedniej wersji 2%, a we wcześniejszej 1,5%). Oznacza to, że np. fundusz gromadzony ze środków przekazywanych przez zakłady skupujące wieprzowinę lub mleko dysponować będzie znacznymi środkami na administrację. W uzasadnieniu do projektu nadal nie podano kalkulacji, na podstawie której ustalono pokrycie kosztów związane z realizacją obsługi środków Funduszu przez KOWR, na poziomie 3,5% tych środków, tym bardziej, że w założeniach do projektu ustawy, do których Krajowa Rada Izb Rolniczych zgłosiła uwagi pismem z dnia 30.06.2014 r., znak: KRIR/863/W/2014 – ustalono je na poziomie 1,5%. Zasadnym wydaje się więc policzenie realnych kosztów administrowania funduszami i wpisanie w ustawę maksymalnych kwot przeznaczonych na powyższy cel. Ponadto, Fundusz będzie dotowany również z budżetu państwa, a więc zadania Krajowego Ośrodka w ramach Funduszu powinny być finansowane ze środków przewidzianych w budżecie państwa na finansowanie administracyjne KOWR.

Podział na rodzaje Funduszy zaproponowany w projekcie może spowodować sytuację taką, że np. Fundusze Ochrony Przychodów Producentów Mięsa będą miały dużo środków a stosunkowo mniej strat, natomiast Fundusze Ochrony Producentów Roślin, potencjalnie narażonych na duże straty, będą dysponować mniejszymi możliwościami rekompensat. Dlatego też, należałoby rozważyć połączenie Funduszu Ochrony Przychodów Producentów Mięsa Wieprzowego i Końskiego, Producentów Mięsa Wołowego, Owczego i Koziego, Producentów Mięsa Drobiowego, Króliczego i Jaj w jeden Fundusz tak jak jest w przypadku Funduszu Ochrony Przychodów Producentów Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych, Rzepaku, Rzepiku, Roślin Strączkowych, Kukurydzy, Ziemniaków, Buraków Cukrowych, Tytoniu i Chmielu. Nie wiadomo z jakich przesłanek wynika połączenie np. Producentów Drobiu z Producentami Królików, czy Producentów Mięsa Wieprzowego z Producentami Mięsa Końskiego. Projekt nie przewiduje też do którego Funduszu mają zgłaszać się rolnicy w przypadku obniżenia przychodu o 30% w różnych gałęziach produkcji – czy rolnik ma dokumentować, że stracił 20% na przychodach ze zbóż i 10 % na produkcji trzody chlewnej i wtedy ma wnioskować częściowo do Funduszu Ochrony Przychodów Producentów Ziarna Zbóż (...), a o pozostałą część do Funduszu Ochrony Producentów Mięsa Wieprzowego i Końskiego?

Zarząd KRIR niepokoi także wyłączenie z możliwości otrzymania wsparcia producentów ryb (w poprzedniej wersji projektu tworzony był dla nich oddzielny Fundusz), dlatego należałoby doregulować projekt o producentów ryb oraz mleka koziego. Produkcja mleka koziego w Polsce stale rośnie i niektóre spółdzielnie mleczarskie wprowadziły produkcję wyrobów z mleka koziego, które ma coraz więcej zwolenników. Projekt nie dotyczy również producentów miodu, którego konsumpcja w Polsce rozwija się niezwykle szybko. Polska produkuje ok 25-28 tys. ton miodu, z czego do punktów skupu dostarczana jest około połowa produkcji, a pozostała część zbywana jest w ramach sprzedaży bezpośredniej.

Dodatkowo, zdaniem samorządu rolniczego rolnik będzie musiał bardzo długo czekać na wypłatę rekompensaty. Nasze wątpliwości budzi również możliwość rekompensaty dla rolników niebędących „vatowcami” i nie prowadzących ksiąg rachunkowych. Powszechnym jest, że niewielka część producentów rolnych prowadzi nawet uproszczoną księgowość w gospodarstwie. Należy dodać, że środki finansowe z tytułu rekompensaty nie będą podlegały zajęciu (egzekucji), natomiast jeżeli te środki znajdują się na rachunku rolnika, nie będą podlegały takiej ochronie. W naszej ocenie, środki finansowe powinny być chronione również na koncie rolnika.

Ponadto, przepisy projektu ustawy stanowią, że w wyniku spadku cen na produkty rolne, rolnikom również należy się rekompensata, jednak przepisy nie określają wysokości dolnych progów cenowych, od których należy się pomoc finansowa. Projekt ustawy również, przewiduje rekompensatę dla rolników z tytułu braku zapłaty przez podmiot skupujący w wysokości 70% jej wartości. Zwracamy uwagę, że dostęp do tego mechanizmu, będzie uruchomiony dopiero w momencie, gdy sąd wyda wyrok w sprawie upadłości/ niewypłacalności podmiotu skupowego. Jak wskazuje praktyka, procesy takie trwają latami.

Należy również zauważyć, iż obniżono próg dotacji z budżetu państwa, które stanowią obecnie 50% rekompensat wypłaconych w poprzednim roku kalendarzowym. Zdaniem samorządu rolniczego niezrozumiała jest redukcja wsparcia aż o 15% w stosunku do poprzedniej wersji projektu. Ponadto, w pierwszym roku działalności Fundusz nie będzie dotowany ze środków z budżetu państwa, a więc należałoby rozważyć w działalności Funduszu w pierwszym roku możliwość zaciągnięcia pożyczki (bo Fundusz może mieć za małe środki na wypłatę rekompensat), tym bardziej że przepis art. 12 ust. 3 określa wprost że wydatki Funduszu nie mogą przekroczyć wysokości środków finansowych zgromadzonych na rachunku.

Niezależnie od uwag generalnych, Zarząd KRIR chciałby również zwrócić uwagę na nieścisłości redakcyjne projektu, np. w art. 13 ust. 1 pkt 1 jest mowa o szczegółowym wykazie produktów rolnych określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5, jednak w projekcie art. 3 ma tylko cztery ustępy. Na stronie 4 uzasadnienia jest mowa o art. 12 ust. 1 pkt 1 w kontekście określenia w nim zdarzeń mających wpływ na obniżenie przychodów, jednak przepis ten w ust. 1 nie zawiera żadnych punktów.

Przedstawiając powyższe, Zarząd KRIR uważa, że praca nad stworzeniem ram prawnych funkcjonowania takich Funduszy powinna być poprzedzona szeroką dyskusją ze środowiskiem rolniczym,

pozostaję z poważaniem,

KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH
WIKTOR SZMULEWICZ